

Svar på frågelista nr 74:

Födsamnen och födomar.

Luf. 74.

Swamp har inte för än i alla smärre af-
fiondena mera allmänt kommit att betraktas som
födsamne. i många ej endast av de äldre utan
även yngre i allmogeblassen anser den ännu
i dag inte som något i egentlig bemärkelse
utan antingen ignorera den helt eller gädda
den som något som skall så vara o som är fint.
Vad swamps matnyttigheten beträffar är åsikterna
ganska skarp avgränsade är, men mer o mer
öfverfår man bland yngre först försiktigt smaka
redan födroga i stället tycka om swamp mat.
För de äldre står i allmänhet fast att "gaddhatta"
bara är mat för "knapsta folk" därför att det anser
för fint, o för elin smakar den om de någon gång
kan förstå att smaka därpå. "Parablad-disktrasa"

o: "De sminned som ska förgylla opp den" eller: "Di kon
stnos opp va som klatet si de blei gott" len det klatet
Bland kunkap len sig rampen ut fört ommit ut
minstone från bryan av 1900-talet så knäppar min
man att när han 1906 eller 1907 någon tid vistades vid
Wams-Gunnesholms slott kom där en grönna regelbom
det med en korg champagner som han plockat på len
gädd. Bortis räkning o även kroggårdens mestadels len
håll fick som då så len rampen så smånigom
fick iutryg bland andra stadsplussor men det
kan förklaras att det gott mycket sakta utit bland
de breda lagren o ännu än det som sagt långt ifrån
alla som gäddaga rampen som något vakt an
förfära o som låta en matstän som de minstänke
innehåller ramp gå sig förbi när såsom rese-
ror på kalas. På kalas förskommer summera i regel
någon vakt med ramp dämpa att det skak så som
o det alltid finns några med som åltsen rampstänke.

Som var på alla de senare pågängen kan man
att alltingen ändå in i våra dagar avskott eller
vad "padehatta" heter o såmnt förståelse för
stadens över o ständs personers förhållning över
att som en tyd. Propaganda av alla slag, messen
o skolorna har på vidare tid gjort mycket för att
sprida kännedom om svamparna som födoämne
men minsten kan riktigt i o rätta, delvis en

Den svampartade förändringen av i g barnen
som kallas mykologer, här för "muddisjor" kan
man när de för första gången riktigt vid mitten
av 1800-talet, samlat o sålt till apotek men
när man berättade att när den var barn åt
barnen deras med gaset till följd, men, sade den
"Vi åt många o de var goda tyckte vi."

Mögel är ju också en svamp o de gamla berättade
alla samstämmigt att när de var barn uppmär-
sades de att äta mykligt bröd: "På blev de så starka så."

och, så de de: "V. är så det ik en morgviana." De gamla ansåg helst att deras föräldrar dämde vilk loka i den det usliga lrid som alltid kom när man bakade äldre tidens strö bak ut goss lrid för man de är gängen, men, manne inte det lag något annat bländen, kanske en förredetrande yets förbragd efsamhet var förklaring för senaste tidens medicinska forskning för att utreda i man redan i tid om någon annan kände var inne på att när för utgådd mot sjukdomar som man ej ens visste något om.

Det fanns ju bland de gamla många liknande råd s.s. spindeltråd på sår, jändsalis på insektsbitten framskynat på lindorhet för spädbarns urin på tryckskaalen, knita på vätska m fl. som verkligen hjälpte utan att man analyserade vätska, men som nog ändå har sin naturliga förklaring. Först var ju brukt ^{vid uppgående oroliga} men jag vet inte ^{därem}.

Häsi. Det värdhött kan före alla utom sådana som
själv ansetts för "vållia" = vrena (rackare-kärlsläkt)
haft avsky i ännu vid rikets början dog man
sig allmänt för att intaga en mildhet där man
misstänkte värdhött ingick. T.ex. blev rikt
bött i bollbullen därför att den som bjöd sjöts överom
mit den allmänna adaptionen. Gården blev ju
också ganska mullig sedan då även personerna
man hade umgänge med kunde äta sig
värdslust. Kände man ingetd värdslust mot
värdhött kunde man tacka nej till en inbjudan
men det kunde också att man tog med till sig
försiktigt makade på annat håll fast de
föreföll misstänkt märklagda (för att inte säga
den som bjöd) och de kunde det att man fann det
makade annars kunde än man tackat sig. Den
miska färger stötte i regel de kunde vara "öjalyd"
Folkott blev först begärligt, ja en gammal färd.

Till mig som var oftens främsta besökare 1836
hade inte större antipati mot folkett än att kr-
ansig det för bland det lädaste som fanns. En
efter en det vill rykas mig främst Karlarna, och
så smannigen smek för ett hästbott - kno-
om än antipati, stort och helt övervunnen
mer det kan mig tagit 50-60 år. Husetiderna kan
mig haft en del: att man så pass förkommit
ett godtgöra hästbott som fullgodt bott.

Orsaken till antipati mot hästbott kan mig
vara ej endast att man ansåg hästbottaren
för nära utan också att hästen stod människ-
sa nära; det var en kamrat & tjänare & ofta en
tjänare & sin kamrat begravde man & åter ej up-
den. Jag vet att fortän man inte hade något
mot hästbott annars fanns de som inte ville
ens se åt botten av sin egen häst & så kan det
mig vara en. Tälde tid för 50-60 år sedan var

det endast fettet husbunden hade med sig kom
när övervärt sin gamle testjänares avlivande
ö detta mältes till lite ledsmörj: i något
skrälle som aldrig kunde komma ifråga till mat
lagningar, så i mitt hem 1894.

Bondens ö hushålls varer behållande lästkött
har jag inte ha varit måttelade så som när
det gäller svamp & gränsaker. Finns det någon
gård där jag i andra lästkött där lästkött för
nästan inte kostade något. I stället tycker
jag mig ha varit en liten skillnad mellan
Männens & kvinnans inställning därtill, män
var att köpt färdig beredd vara innan kvinnan
kunde förstå sig anbatta lästkött. Jag minns
också från min barndom & första ungdomstid
att vad jag skulle vilja kalla 3:de klassens
släktar både omkring & bjöd att köpt läst-
kött & -kor & några köpte, andra hade fräst rejer

ö det var då jag gar oakt på att det prämst om barn-
larna som brödde intresse för varan. Det var i
regel mindre anseende personer som stod för den
med ambulerande handel.

Kalo, killing och lamm. Oskan har alltid jag vet
ansett det i viss mån hatsovidligt att pröva kött av
nyfödd kalo ö därför slaktade man i hemmen ej
kalo för än den var några dagar gammal ö kött-
et lammat kött ö städgar sig ö man tog ej gärna
befattning med kalokött som man ej kunde garantera
för att ej kalven avlivats på fört den kommit ut på
eller köttat en efter en "basse-kal" = kalo som ej
hunnat kallas vid sin utan näst vidslaktas.

Lidare saker som bräss ö hjärna ö armar som på-
minde om köttar ansågs som ätbart endast av
"knygsta folk" ö allmogens ansågs det något viktigt
öskligt ö många ansåg det än de flesta köttar
med något kunniga kunde slakta en kalo, några

bedröning av mindre djur tänkte man inte på
från år på 1900-talet eller endast i undantagsfall
från det blev lag. Hålo slaktades genom att man
skur av halven i till portarna.

Hilling ö get var till förkommit yttre sparsamt
ö köttet var av de flesta ansetts vara örbart.
"De smaka gidd": På berättade för några år sedan
att torkfog att de blivit lyckliga gethött till
middag på ett ställe där man köll getter, men
som de på förhållande visste att en get slaktats toka-
de de att gå till bords. De var mätta vid bara
färbes ö smakade mycket lite på anläggningen.
Får i lamm däremot kunde fin, när man gulle
av får kölls i bondgårdarna ö alla som äga lite
jord köll åtminstone ett å två får, till det om-
gängliga i den dagliga matlagningen, man
kunde helt enkelt inte tänka sig ett köttställe
utan fårkött. Varje kött slaktades allt efter går-
dens

storlek i behovet av kött i Tälj för tjusvögningen
fence för i lamm slaktade man när det passade
sig så i ar det vi anse ättbart men vet jag inte
som ratades för endast att man även där und-
vek allt vad köttlar kette. Dock minns jag att
man när berättade att man, fast man vände
därvid, måste under sin luskällenshetid
på 1840 talit anrätta böggarna pungenhåle
att luskvanden som ansåg det för en läckerhet
som man inte ville vara frutua. Jag vet dock
inte om det endast var slaktade böggars testiklar
eller även kastade, men som alla böggelamm,
som icke skulle behållas som luskböggar, i den
var ja till fötal kastades för talat allt för att
det var de levande djurens bortpussade delar
man måste göra mat av det gjorde det naturligt
vis dubbelt motståndande. Och jämt mätarna
blev rocka-sunner. De sträcktes ut till det blev så tunna
spånar

Fäst det inte kan det vill jag ändå tillfoga att
att det annu på 1870 talet var sed att pigorna
i gårdarna själva lät skalle utföra slakt
av fäsen alltså även avlivandet, något som de
jornt tagit som en hjätoklar sak men som de
då men i när bröjde dra sig för & när de förte
sig för året lätst ville förtaga sig ifrån i t.o.m.
natte som villken att de skulle slippa. Men avlivade
då fäsen utan bedömning genom att fatta om stin
pasma & sticha i genom pulsåderna mellan den
och kalskotarna & samla upp blodet för blodkro-
ppen kommare drott i genom att mannen utförde
denne procedur blev det deras tan att ta sig vid
med att få öppna & stycka i kroppen som de brakar
för i alla tider.

Det kan förstås & finnas en person som kan vitt
att fördaga lukt & smaker kan förstå men det
är individuellt & kan inte med tradition att göra.

Lois. At minst skulle man tro att allt ansetts
fråttbart men även därom kan vara något att
säga. Att Tee användas sugen till annat än
att stoppa blodström; skulle nämligen inte falla
många in i att anse hjärnan fråttbar var ej en
färdig: "Usch nej, de vämpeliga sätten skulle inte
ingen blög människas ~~välja~~ eda." Men man ofta hört
och man fört det på tal i det rummet i dag. Allt
vad bröstlar luter avlägsnades många på fett o
fäsk. Fick en havande kvinna gebar - finkor
alla fäsk med bröstlar blev barmet besvärat av
bröstlar o om en sådan kvinna blev beviden stekt po-
tatis med queso. Indes kan inte om hon än var
aldrig på "lyster" att dödas om hon märkte att
det "mält" o kypat på pannkåken, det tydde nämligen
på att bröstlarna lute tillräckligt många av-
lägsnats.

Enda undantaget beträffande bröstlar utgjorde

bakspottsbrösten var som en "de söda" o' detta Tack
var en prostinna Hjort; Skump vid mitten av
1800 Talet inflytande. Men tycks ha varit en min-
ster man sig efter i Tredde på i på turme hade
man annu i min barndom uttrycket: "Den som
into till "de söda" me i jölsan (= blodproven) får
aldrig nåa ys jölsa" o' så stod man i kockade
bakspottsbrösten med kanten av en rund tas-
tallrik tills man gressat all saft i kraft av den
samma o' tog det med, det var ju på den jölsans
godhet omde på det hade prostinnan Hjort sagt.
i de var det så på den generation som var gammal
alla nuddelåders i min barndom på 1890 Talet.
ett exempel på den ständiga person med förtroende
ibland via pigor o' andra hjälpare kunnat ge
upphov till seder o' bruk kommit ut i kommit
att förtroende o' bära dess namn vidare fram i
Tiden, annars var det ju i regel att minsten måtte nytt.

ett som liknade böttlar plötsades urga böt
från vinnbrudet där man var nrg gamm. du
ville man ej ens smaka på, men jag vet också
exempel på luskåle där det mesta av sådant
som skeddades från jämte vålar, d. mycket
väl kunde duga till kocksyfte åt folket
mjölk från den med korstören efterbröd ville
många inte förtära, den kunde också på något
sätt skedd. Jag tror man vet ej säkert att det
var kvinnornas som skulle taga sig i ådet därför
mer det tycks ej ha varit påga om omedelbara
följder då det ej gånge enbart havande kvinn
utan också varnade sina flickor från att förtä
sådan mjölk. Jag har aldrig hört säftr men har
på givet att det var vid eventuell förtäring följ
deras skulle visa sig. Råmjölk har av de flesta
ansett fr. n. lädhet; form av "Ralla-dans" men
många har också haft motvilja däremot.

Vilt. När en kare skjutits sken jagaren av kar-
lappen o det ansågs i högsta grad ansvaret bli ut-
af qvita så. Fick en karande brinna se en sådan
hastlöpp fick barnet hvarskän - kluren löpp. Det kom-
de dock även bli följden i murden kommit ut se ett
stickande verktyg, tjuga eller grep. Stå nedströcker
i jorden. Exemplet på dessa båda orsaker till hvarskän
har varit så många att man i alla renaste tid ledit
en ny ofast iakttagelse de försiktighet åtgärder som
afnåddes, var inte hvarslappen varit var någon ände
person tilluds o avlog, hade den o ang fram exempel
så och att ^{hade man} lägga den ett ständigt verktyg, så ände
in till renaste tiden.

gag vet inte annat än att allt ättut vill accep-
terades men inte var det så vanligt med jag
bland allmoget för som nu.

Torn Kärvin! Här det varit svårt att få många
man att uppfatta som vänd att äta öde jimmer an

som helst ser de slippe äta kammkött bara där-
från det är kamin o de därifrån ej ens vilja smaka
det. Själva kan jag vid rensning av kamin sam-
tidigt haft besökning på jaten då alltså någon
undvikit de bitar det ej fanns skinn på fast
man ej velat vidbliva det. Denna avrykte mist en
kottent man aldrig ens kunnat förmå mig att smaka
på kammur nog so att man ser någon likhet
mellan kött o kamin o rationell kaminavel går
ej långt nog tillbaka i tiden för att ha rotat
sig in i de äldre åsikter när det gäller matmyt-
telser kött fellestiftens påtuffrade pojkleksa-
ber till kaminer var ja ej heller någon läckert
och de undantogs vis km på något bra: fördom-
riktigt liit i.

Urus o tuppas arbrögars var från kalasmat, ja.
saltade ank o gärriden ingick ja förtas även i var-
dagskosten där man hade riktigt so den blev. Men

Älvis höle man ju indast ett jätel från men iske fäty.
var det det fäiska man hade att bjuda på när det
kom gäster när man inte hade nyss städat s. s. som-
martid. Älvis släkte man njöte ö. l. l. i ingick
i den färing som var obligatorisk vid större
gillan: bröllop, begravning ö. barn dop. På ännu
på 1890 talet ö. något däröver när man höll höst fäst
vid gammal tradition. Hönser släktes ibland
genom att man med en kniv skar genom blod-
kärlen i halsen, ibland genom att man löggs av
hönans huvud med en yxa. En ö. annan hängde
hönser t. ex. hängbundna ö. hängande på var
sin sida av en dörr om det var två. Det ansågs
att de flesta för djurplågs ö. avsikten därmed
var att man ville att blodet skulle bli borta.
Djurhuggen ö. ge juddubben likhet med vill.
Yngon hönna som var i den ställning att den
kunde vara gravid fick förättas eller närmare

vid slakt av något slag då skulle barnet få "slaget" = fallande vrt. förmliga tillvaratag o bräde med krusets krus o ber andra krusade vrt det. Där man var glad åt blodmat tillvaratag allt blod som var av på sin myckenhet om den kunde bli jolsa eller blodplättar dnas så och blodet av gäss o ankor. En o annan har jag hört som inte anses av ligg rijk koma ättas men vet inte om det varit gammal frö eller helt individuellt, kanske dock det haft något sammanhang med andra djurs brust. Men slaktade ja inte en brustig sugge eller annat brustig djur, kallet dnas blev dåligt.

Fisk. Skapill (macksil) måttgädda o älvar många kört delat slippa äta dnfri att de sades äta på dnda människor, något som man beträffande älva ibland anses sig få bevis för o dnfri fortast möjligst vrt på upp en drunk.
ned

just med Tanke därpå. Jag minns att jag under
sina världsbryget, då mlakule brödet husera all-
mänt brödet salufrias, hörde folk säga att den var
så fet & mjuklig därpå så många druckade där
den som ifrån & så drog man mig för att äta den
dock var det långt ifrån alla som fäste sig vid det
tal. De som vistas på platser där man är be-
värad är mycket ofta mest vilja mot
älsk för dess likhet med omarna, de komma
att Tanke på mycket när de tringas att handskas
med äl. Lammarna är det med den allihvarande
fisk som här går under benämningen äla-korra
(mejonoğa?).

Ägg åt man gärna utom påskdagen att man
ägg då fick man "kålan" - jossan som var en
fiskets gissel på 1800 talet.

Väster Tomtearna till till de fiskarna man så små-
ningen lät mig först förakt, så fördraga snart

trycka en men det finns ännu de som inte vilja
rucka dem. Jordätkor och sparris likaså.
De nya grönshakarna s. s. sallat & rädisor lär
aldrig bli generationen som nu snart går bort
eller som ännu lär till de äldsta sätta värd på
& bland de som levat sedan 1870. Tulei var det
många som inte ^{gillade} andra grönshaker än pil
& erfrukter allt annat ansåg de för grönmat även
itroningar alltså. Men så är med detta som med
gröstinnan. Hjortens jordsa. De som tjönat i släktper-
soners hem kunde se grönshaker på helt annat
sätt så och i bondeliken med släktskapsförbindelser
i Tee prästhem & den vägen har nog allt som inte
ursprungligen varit till bondens fört kommit att
gå in i steg.

Prästen = "prövare" håller nu på att gå samma väg
& så mycket annat som varit fört skönt & så förtärligt
Värlig förhållande för undantagsvis men endast för
medicinskt bruk